

Türkiye'nin Tarihsel Hafızası: İsveç ve Finlandiya'nın NATO Üyeliğine Dair Çekinceler

“Türkiye’nin NATO ittifakına katılımı öncesinde ve sonrasında deneyimlediği olumlu ve olumsuz tecrübeler, Ankara’nın mevcut güvenlik ve savunma yaklaşımını inşa eden kilometre taşlarıdır. Kuşkusuz bu tarihsel hafıza, Türkiye’nin hâlihazırda İsveç ve Finlandiya’nın NATO üyeliklerine ilişkin tereddüt ve beklentilerinin şekillenmesinde belirleyici bir role sahiptir.”

Türkiye’nin NATO ittifakına katılımı öncesinde ve sonrasında deneyimlediği olumlu ve olumsuz tecrübeler, Ankara’nın mevcut güvenlik ve savunma yaklaşımını inşa eden kilometre taşlarıdır. Kuşkusuz bu tarihsel hafıza, Türkiye’nin hâlihazırda İsveç ve Finlandiya’nın NATO üyeliklerine ilişkin tereddüt ve beklentilerinin şekillenmesinde belirleyici bir role sahiptir.

Henüz üç yıllık bir teşekkülün ardından NATO’ya 1952 yılında kabul edilen Türkiye, savunma ittifakına katılırken jeostratejik konumundan ziyadesiyle istifade etmiştir. Türkiye’nin coğrafi ayrıcalığı, askeri ve istihbari bir üs olarak Sovyetlerin gözetimi ve çevrenin hayatı bir yer arz etmiştir. Öyle ki, dönemin koşulları içerisinde Türkiye’nin sunduğu imkan ve fırsatlar NATO’ya Orta Doğu ile sınırları bulunan Müslüman bir ülkenin dahi kabulünü mümkün kılmıştır. Bahse konu dönemde Türkiye, özelde ABD ve genelde NATO kanadından sağlanan askeri ve mali yardımların avantajını kıymetlendirirken; bundan daha önemlisi kendisini başta Sovyetler Birliği olmak üzere rakip ve hasım ülkeler tarafından yönelebilecek risk ve tehditlere karşı NATO’nun güvenlik şemsiyesi altında korumaya almıştır. Bu şemsiye önceleri, Türkiye’ye NATO’nun kuruluş gerekçesinde yer aldığı üzere ‘bir üyeye yöneltilen saldırı herkese yöneltilmiş olur’ ve bu da ‘müşterek savunma ilkesi’ gereği ‘ortak mukabeleyi’ gerekli kılar anlayışının verdiği bir korunma rahatlığı vermiştir.

*Merve Seren Yeşiltaş, Doç. Dr., Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi (AYBU), Uluslararası İlişkiler Bölümü.

Ne var ki zaman ilerledikçe Ankara, NATO'nun varsayılan savunma güvencesinin verdiği rahavet ortamından uyanmaya başlamıştır. Bu uyanış, ilk olarak 1960'lı yılların hemen başında patlak veren Küba Füze Krizi ile gerçekleşmiştir. Sovyetler Birliği'nin Küba hamlesine mukabil, ABD'nin nükleer harp başlığı taşıyan orta menzilli balistik füzelerinin İzmir'in Çiğli ilçesine konuşlandırılmasına karar verilmiştir.¹ Böylece ABD'nin 15 adet Jüpiter füzesi, 1961 Kasım'ında başlayan yerleştirme işleminin ardından 1962 Mart'ında operasyonel hale getirilmiş; lakin Türkiye'de İBRAHİM II olarak bilinen Jüpiter füze projesinin tamamlanması 1962 Aralık'ına tekabül etmiştir. Ancak projenin tamamlanmasının üzerinden sadece 4 ay gibi kısa bir zaman geçmiştir ki, ABD'nin yeni kararına binaen Türkiye'deki Jüpiter füzeri sökülüştür.² Türkiye'nin Sovyetleri karşısına alması, askeri caydırıcılık gücünü artırma arzusunun sekteye uğraması ve projelendirmenin mali külfetinin yanı sıra; Jüpiter füzeri vesilesiyle ABD ile güvenlik ve savunma alanında uzun vadeli stratejik düzey ortaklık kurulması beyhude bir beklentiden öteye geçememiştir.

*“...zaman ilerledikçe
Ankara, NATO'nun
varsayılan savunma
güvencesinin verdiği
rehavet ortamından
uyanmaya başlamıştır. Bu
uyanış, ilk olarak 1960'lı
yılların hemen başında
patlak veren Küba Füze
Krizi ile gerçekleşmiştir.”*

Kaynak: www.hurriyetdailynews.com

Esas mevzu, füzelerin sökülmesinden daha ziyade, John F. Kennedy ve Nikita Khrushchev arasında yürütülen füze diplomasisi namı diğer gizli pazarlıktan Ankara'nın haberdar edilmemesi olmuştur.³ Öyle ki Ankara'nın ABD ve Sovyetler Birliği arasında imzalanan gizli füze anlaşmasına dair detayları öğrenmesi, o dönemde Ankara'daki Sovyet Büyükelçiliği tarafından sızlandırılan belgelerle mümkün olmuştur. Bu hadisenin, Türk siyasi tarihi ve dış politikasındaki yansıması; “Türkiye artık Batılılar için eskisi kadar

¹ ABD menşeli Jüpiter füzelerinin, askeri ve psikolojik açıdan yaratacağı etkiler itibarıyla NATO ülkelerine konuşlandırılmasına dair ilk karar 1957 yılında Eisenhower Yönetimi tarafından alınmıştır. Ancak bu tarihte NATO ülkelerinin ekseriyeti, gerek Sovyetler Birliği'ni karşılarına almaktan duydukları tedirginlik ve gerekse iç kamuoyunda yaşanan tepkiler nedeniyle Jüpiterlerin konuşlandırılması teklifine karşı çıkmışlardır. ABD'nin teklifi tek kabul NATO üyeleri ise İtalya ve Türkiye olmuştur. Bu bağlamda Türkiye ile ilk anlaşma Ekim 1959 yılında yapılmıştır. Anlaşma kapsamında birtakım zor ve külfetli hususlar gündeme gelmiştir. Örneğin füzelerin mülkiyetinin Türkiye'ye, nükleer harp başlıklarının ise ABD'ye ait olması, füzelerin ateşlenmesinin ABD ve Türk hükümetlerinin kararınca ancak Avrupa Müttefik Kuvvetler Yüksek Komutanlığı'nın emrine verilmesi, füze alanlarında hem ABD hem Türk subaylarının görev yapmasının yanı sıra, ateşleme kararında ülkelerden birisinin farklı hükümde bulunması, ABD'nin yahut Sovyetlerin Türkiye'ye güvenip güvenmeyeceği, kontrol ve denetim sisteminin nasıl çalışacağı vb. konular zihinleri kurcalamıştır. Barton J. Bernstein, “The Cuban Missile Crisis: Trading the Jupiters in Turkey?”, *Political Science Quarterly*, Vol. 95, No. 1 (Spring, 1980), p.98-99.

² Walter Pincus, “Transcript Confirms Kennedy Linked Removal of Missiles in Cuba, Turkey”, *Washington Post*, October 22, 1987, <https://www.washingtonpost.com/archive/politics/1987/10/22/transcript-confirms-kennedy-linked-removal-of-missiles-in-cuba-turkey/1596db24-709f-453d-87df-dede2e19b17c/>

³ William Burr, “Still ‘Secret’ After All These Years: Why Do Pentagon Securocrats Continue to Censor Well-Known, Publicly Available Information?”, *Foreign Policy*, 26 October 2012, <https://foreignpolicy.com/2012/10/26/still-secret-after-all-these-years/>. Literatürde anlaşmanın gizlenmesi hususunda; Türk tarafının Jüpiter füzelerinin sökülmesine itirazı, yerine verilecek Polaris denizaltısının daha önemsiz bulunması ve Ankara hükümetinin düşmesi riski gibi farklı görüş ve gerekçelere referans verilmektedir. Barton J. Bernstein, “The Cuban Missile Crisis: Trading the Jupiters in Turkey?”, *Political Science Quarterly*, Vol. 95, No. 1 (Spring, 1980), pp.107-9

stratejik bir öneme sahip değil” şeklinde yorumlanırken, ABD merkezli Batı karşıtlığı ilk güvenlik kırılmasını beraberinde getirmiştir.

Bu güvenlik kırılmasını; 1964 yılında dönemin ABD Başkanı Lloyd Johnson’ın Türkiye’nin Kıbrıs’a yönelik muhtemel bir müdahalesinin Ankara’ya neye ve nasıl mal olacağı hususunda Başbakan İnönü’ye atfen kaleme aldığı mektup izlemiştir.⁴ İnönü’nün üslup ve içerik itibarıyla hayal kırıklığı olarak nitelediği Johnson Mektubu, esasında ABD ve NATO’nun Kıbrıs konusunda tarafsız bir politika izlemediğini, Türkiye’den ziyade Yunanistan’ın tezlerinin desteklendiği bir müttefiklik ilişkisi olduğunu kanıtlarcasına yazıya dökülmüştür. Hasılı, ABD ve NATO ülkeleri tarafından Türkiye’ye hibe edilen askeri ekipman ve teçhizat kullanımının menedileceği ultimatomundan bahseden Johnson Mektubu; tehdit merkezli baskıcı bir diplomasi ve caydırıcılık anlayışının somut bir tezahürü olmuştur.

Üçüncü kırılma noktası ise, Türkiye’nin 1974 Kıbrıs Barış Harekati’ni icra etmesini müteakiben yaşanmıştır. ABD’nin yaklaşımı, caydırıcılıktan cezalandırmaya evrilmiş; 1975-1978 yılları arasında Türkiye’ye ambargo uygulanmıştır. Böylece Türkiye, ‘NATO ittifakı içerisinde başka ittifaklar’ olduğu gerçeğiyle yüzleşmiştir.

Mevzubahis güvenlik kırılmaları, sadece ABD özelinde yaşanmamıştır. Bilakis, Türkiye tarihsel süreç içerisinde Almanya, Hollanda, Fransa, İtalya gibi birçok NATO ülkesi ile benzer güvenlik kırılmalarını tecrübe etmek zorunda kalmıştır. Çıkar uyuşmasından ziyade çıkar çatışmasının baskın olduğu dönemlerde, Türkiye’nin terörle mücadele politikası ve stratejisi birçok NATO üyesi tarafından alenen baltalanmış ve hatta aksi istikamette desteklenmiştir. Türkiye, kimi zaman terörle mücadelede ihtiyaç duyduğu askeri platform ve araçları kullanma yasağına takılmış, kimi zaman aylarca mühimmat ve teçhizat tedarik edememiştir. Bu bağlamda Türkiye içerisinde bulunduğu savunma ittifakındaki ortaklarının, açık ve örtülü ambargolarına maruz kalagelmıştır.

Örneğin Almanya’daki Yeşiller ve Sol Parti, Türkiye’nin PKK terörü ile mücadelesine sadece sert eleştiriler yöneltmekle kalmamışlar; Alman Parlamentosu’nda ezelden beri ‘Ankara’nın cezalandırılmasının’ güçlü savunucuları ve sesleri olagelmışlerdir. Öyle ki 1984 yılında dahi PKK terör örgütüne destek veren Yeşiller, Almanya’nın Türkiye’ye yapmış olduğu tüm askeri ve savunma yardımlarının durdurulmasını talep etmişlerdir. Keza 1990’lı yıllarda Alman Parlamentosu’nda Türkiye’nin PKK terörüyle mücadelesini karalayan itham ve söylemlerin eşlik ettiği bir dizi kararlara şahit olunmuş; 1991 Kasım’ında Alman Parlamentosu Bütçe Komisyonu, “Alman silahlarının PKK militanlarına karşı kullanıldığı” iddialarını öne sürerek, Türkiye’ye yapılan askeri yardımı geçici olarak askıya aldığını duyurmuştur. Hatta 1992 Mart’ında Alman medyası, Almanya’nın Türkiye’ye tank satışının devam ettiğine ilişkin iddiaları gündeme taşımaya üzerine dönemin Savunma Bakanı Gerhard Stoltenberg istifa etmek zorunda kalmış ve bu süreçte, Alman hükümeti Türkiye’ye yaptığı silah sevkiyatını askıya almıştır. Aynı şekilde 1994 yılında Alman medyası, Türk güvenlik güçlerinin PKK’ya karşı Almanya’nın zırhlı personel taşıyıcıları ve diğer Alman teçhizatını kullandığını duyurmasıyla, Almanya bir kez daha Türkiye’ye silah satışını askıya almıştır. Velhasıl Almanya’nın Türkiye’ye silah ve mühimmat satışını durdurmaya yönelik mükerrer kararları günümüze değin sürmüştür.⁵

Kaynak: www.dailysabah.com

Öte yandan, NATO ittifakı içerisinde yer alan ABD ve Almanya’nın haricinde, birçok Avrupa ülkesi 1990’lı yıllardan beri Türkiye üzerindeki baskıcı ve caydırıcı uygulamalarını; askeri yardımları kesme, silah ve mühimmat tedarikini askıya alma yöntemiyle icra etmektedirler. Bu yöntemi ‘araçsallaştırma’ ve

⁴ İnönü’nün Johnson Mektubu’na verdiği cevabın iç ve dış politikada yarattığı etkiyi inceleyen önemli bir çalışma için bkz. Süha Bölükbaşı, “The Johnson Letter Revisited”, *Middle Eastern Studies*, Vol. 29, No. 3, 1993, pp. 505-525.

⁵ Ömer Yılmaz, “Germany’s Kurdish and PKK Policy: Balance and Strategy”, *Insight Turkey*, Volume. 18, No.1, 2016, p. 3-9, 17.

‘meşrulaştırma’ adına zikredilen gerekçeler ise; tedarik edilen silah ve teçhizatların içeride baskı, insan hakları ihlalleri, insancıl hukukun ihlali ve çatışmanın tırmandırılması amacıyla kullanılması vb. iddialara dayandırılmaktadır.⁶

Özellikle son 10 yıllık süre zarfında, Suriye İç Savaşı’nı müteakip Ankara’nın dış, güvenlik ve savunma politikasının yarattığı rahatsızlık nedeniyle, Türkiye’ye eskisinden daha fazla ve yoğun biçimde silah ticaretinde kısıtlama getirildiğine tanıklık edilmektedir. Bu bağlamda Türkiye’nin 2000’li yılların başından itibaren benimsediği proaktif strateji ve bu stratejiyi hayata geçirmesini mümkün kılacak olan ‘yerlilik’, ‘millilik’ ve ‘stratejik otonomi’ odaklı savunma sanayii hamlesinin, NATO ve AB kanadında ciddi rahatsızlık yarattığı aşikardır. Keza Türkiye’nin onlarca yıl ABD ve NATO’nun savunma pazarına ‘tek taraflı bağımlılık’ sergileyen zihniyet ve yapıyı terk ettiği; NATO dışı ülkelerden yurt dışı hazır alım, teknoloji transferi, iş birliği ve ortak üretim gibi alternatif tedarik modellerine geçtiği not düşülmelidir. Kuşkusuz Türkiye’nin Rusya’dan S-400 hava savunma sistemlerini tedarik etmesi ve yine 2010’lu yıllardan itibaren testlerini tamamladığı ve gerçek savaş ortamında denemeye başladığı yerli ve milli platformlar sayesinde münferit olarak aldığı kararlar doğrultusunda sınır ötesinde müstakil ve bağımsız olarak askeri hareketler icra etmesi, NATO’lu müttefiklerin dikkat ve tepkilerini celbetmiştir. Örneğin 2019 yılında Hollanda, Kanada, İsveç, Norveç, Finlandiya, Çek Cumhuriyeti, İtalya, İspanya, Fransa, Almanya ve İngiltere gibi bazı NATO ve AB ülkeleri, Türkiye’nin Kuzey Suriye’de PKK/PYD/YPG unsurlarına karşı icra ettiği terörle mücadele hareketlerine istinaden kısmi ambargo, silah ihracatının durdurulması yahut ek kısıtlayıcı (silah ihracatı lisansı) tedbirler alınmasına hükmetmiştir.⁷

“...Finlandiya ve bilhassa İsveç, Türkiye’ye silah kısıtlaması ve yaptırım uygulamaktan tereddüt etmeyen Avrupa ülkeleri olarak bilinmektedirler. NATO üyelik başvurularını açıklamalarını müteakiben, İsveç’in Türkiye’ye uyguladığı silah ambargosunu kaldırması yahut Finlandiya’nın iki ülke arasında ticareti arttıracak ve teknolojik iş birlikleri kazandıracak atılımlara yönelmesi, Ankara’nın onayını almak için kafi gelmeyeceği aşikardır.”

Kaynak: www.setav.org

Yukarıda kısaca izah edildiği üzere, Türkiye’nin NATO müttefiklerinden yana deneyimlediği olumsuz tecrübeler, bilhassa Suriye ve Irak özelinde icra edilen terörle mücadele operasyonları nedeniyle artarken; 2022 Şubat’ında Rusya-Ukrayna arasında patlak veren savaş, bu gidişatı kısmen de olsa tersine çevirmeye başlamıştır. Zira bu durum, Türkiye’nin NATO’daki değerinin yeniden kıymetlendirilmesine yol açmıştır. Türkiye, jeopolitik ve jeostratejik konumu gereği yeniden NATO’nun Güney ve Güney Doğu Kanadının güvenliği için kilit konumda bir müttefik olarak görülmüştür. Bu bağlamda Türkiye’nin sadece deniz ve hava kuvvetlerinin operasyonel hareketliliği ve müessiriyeti açısından değil; aynı zamanda tahıl sevkiyatı gibi gıda diplomasisi ve ticareti açısından da haiz olduğu konum değer kazanmıştır. Keza Türkiye’nin askeri imkan ve kabiliyetlerinin yanı sıra, çoklu rolleri başarıyla eş zamanlı icra edebilen kuvvet yapısı ve operasyonel tecrübesi; benzer yeteneklerden yoksun birçok Avrupa devleti için Türkiye’nin NATO’daki askeri müttefikliğinin değerinin anlaşılmasını sağlamıştır. Bununla birlikte, Türkiye’nin gerek savaş öncesinde gerek savaş esnasında Ukrayna’ya teslim ettiği İHA platformlarının performansı göz önünde bulundurulmuştur. Dahası, Türkiye’nin bir NATO üyesi olarak hem Ukrayna hem Rusya ile askeri, savunma, enerji ve gıda alanlarında diplomasi yürütebilmesi ve hatta ABD ve Rusya istihbarat başkanları arasında gerçekleşen istihbarat diplomasisine ev sahipliği yapması fazlasıyla mühim bir girişimdir. Tüm bunlara ilaveten, NATO’nun 2022 Haziran’ında deklare ettiği yeni stratejik konseptin hayata geçirilmesinde

⁶ Simone Wisotzki, “German Arms Exports to the World? Taking Stock of the Past 30 Years”, Peace Research Institute Frankfurt (PRIF) Report 7, 2020, Frankfurt, pp.11-13, https://www.hsfr.de/fileadmin/HSFK/hsfk_downloads/PRIF_Report_07_20.pdf

⁷ Euronews, “UK, France, and Germany halt arms export to Turkey over incursion into northern Syria”, 16 October 2019, <https://www.euronews.com/2019/10/13/france-and-germany-halt-arms-export-to-turkey-over-incursion-into-northern-syria> ; Reuters, “EU governments limit arms sales to Turkey but avoid embargo”, 14 October 2019, <https://www.reuters.com/article/us-syria-security-eu-france-idUSKBN1WT0M4> ; Al Jazeera, “Europe’s stance on Turkey toughens with sanctions, weapons talk”, 11 December 2020, <https://www.aljazeera.com/news/2020/12/11/europes-stance-on-turkey-toughens-with-sanctions-weapons-talk>

ve öngörülen genişleme politikasında, Türkiye'nin İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliklerine yeşil ışık yakmasına ihtiyaç vardır.

Ancak Türkiye'nin 70 yıllık NATO üyeliğinde biriktirdiği acı tecrübeler silsilesi, İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliği başvurusunda Ankara'nın çekinceli ve temkinli duruşunu fazlasıyla izah eder niteliktedir. Kaldı ki İsveç ve Finlandiya, Türkiye'yi terörizmle mücadelede en yalnız bırakan ülkeler arasında olagelmışlerdir. Dolayısıyla Türkiye'nin PKK/PYD/YPG ve DHKP-C'nin yanı sıra FETÖ terör örgütüyle mücadelesinde Finlandiya ve İsveç'ten talep ettiği desteği; sözde değil, icraatta görmesi gayet haklı ve rasyonel bir tutumdur.

Keza Finlandiya ve bilhassa İsveç, Türkiye'ye silah kısıtlaması ve yaptırım uygulamaktan tereddüt etmeyen Avrupa ülkeleri olarak bilinmektedirler. NATO üyelik başvurularını açıklamalarını müteakiben, İsveç'in Türkiye'ye uyguladığı silah ambargosunu kaldırması yahut Finlandiya'nın iki ülke arasında ticareti arttıracak ve teknolojik iş birlikleri kazandıracak atılımlara yönelmesi, Ankara'nın onayını almak için کافی gelmeyeceği aşikardır.⁸ Zira söz konusu ülkelere dair Türkiye'nin en temel endişesi; ekonomik değil, güvenlidir. Bu anlamda Türkiye'nin terörizmle mücadele politikasına tam ve koşulsuz destek verilmediği takdirde, İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyelik sürecinin uzatmalara gideceği kuvvetle muhtemeldir.

Kaynak: NATO

Bu arada Finlandiya ve İsveç'in, Türkiye'nin AB üyeliğine en eleştirel yaklaşan ülkeler olduğu ve bu durumun Ankara'nın siyasi hafızasında derin izler bıraktığı göz ardı edilmemelidir. Keza İsveç ve Finlandiya'nın PKK ve FETÖ militanları için sağladığı siyasi ve mali desteğin ne denli büyük ve kapsamlı olduğu düşünüldüğünde, Türkiye'nin NATO üyeliği için koyduğu şartların karşılanması oldukça zorlu gözükmektedir. Bilhassa PKK lobisinin son derece güçlü ve yerleşik olduğu İsveç'te, talep edilen PKK ve FETÖ militanlarının iadesi dahi çözümü fazlasıyla karmaşık ve zor bir sorunsala işaret etmektedir.⁹

Diğer taraftan yabancı basında dillendirildiği üzere, 2023 Haziran'ında Türkiye'de gerçekleşecek genel seçimler neticesinde mevcut başkan ve hükümetin yeniden seçilemeyecek olması ihtimalinde, İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliklerine daha kolay olur verileceği düşüncesi indirgemeci bir yorumdur. Zira Türkiye'nin tarihsel hafızasında kodladığı NATO imgesi, partiler ötesinde toplumsal bir çekinceye yol açabileceğinden gelecek hükümetlerin benzer şekilde İsveç ve Finlandiya'nın üyeliklerine temkinli ve tedbirli yaklaşması muhtemeldir. Bu minvalde, Türkiye'nin halihazırda icra ettiği Pençe Kılıç Harekatının, "PKK yuvası" olarak nitelenen İsveç'teki terörist unsurlar tarafından nasıl protesto edildiği dikkate alınmalıdır.¹⁰ Zira İsveç'teki PKK iltisaklı unsurlar, 21 Kasım 2022 günü Türkiye'nin Stockholm Büyükelçiliği'ne önce terör örgütü propagandası ve Cumhurbaşkanı Erdoğan'a yönelik hakaret içerikli

⁸ Euronews, "Sweden lifts Turkey arms embargo as NATO membership inches closer", 30 September 2022, <https://www.euronews.com/2022/09/30/sweden-lifts-turkey-arms-embargo-as-nato-membership-inches-closer>

⁹ TRT Haber, "Bakan Bozdağ: Teröristlerin iadesi hususunu mutabakattan sonra hatırlatacağız", 29 Haziran 2022, <https://www.trthaber.com/haber/gundem/bakan-bozdag-teroristlerin-iadesi-hususunu-mutabakattan-sonra-hatirlatacagiz-691269.html>

¹⁰ TRT Haber, "İsveç teröre arka çıkıyor: PKK/YPG, DHKP-C ve FETÖ'nün yuvası haline geldi", 14 Mayıs 2022, <https://www.trthaber.com/haber/dunya/isvec-terore-arka-cikiyor-pkkyypg-dhkp-c-ve-fetonun-yuvasi-haline-geldi-680156.html>

görüntü ve fotoğraflar, bilahare PKK'nın sözde yöneticilerinden Sakine Cansız'ın fotoğrafını yansıtmışlardır.¹¹ Kuşkusuz, bu hadise Türkiye, İsveç ve Finlandiya arasında imzalanan Üçlü Muhtıra kapsamında verilen taahhütlerin hayata geçirilmesinin zarureti ortaya koyar mahiyettedir.

“...Türkiye’nin İsveç ve Finlandiya’nın NATO üyeliklerine karşı haklı çekinceleri vardır; bu çekinceleri, yazılı taahhütlerle değil ancak bağlayıcı ve sonuç alıcı eylemlerle gidermek mümkündür.”

Sonuç olarak Türkiye’nin İsveç ve Finlandiya’nın NATO üyeliklerine karşı haklı çekinceleri vardır; bu çekinceleri, yazılı taahhütlerle değil ancak bağlayıcı ve sonuç alıcı eylemlerle gidermek mümkündür. Her ne kadar Türkiye, Finlandiya’ya dair daha yumuşak bir söylem benimsemekte ve bu anlamda iki ülkenin dosyasını birbirinden ayırmak istese de şimdilik mümkün gözükmemektedir. Her halükarda Ankara’nın her iki ülkenin NATO üyeliğine dair vereceği karar, terörle mücadeleyle ilişkin yasal düzenlemelerin somut icraata dönüştürülmesi; PKK’nın Suriye kolu ayrı tutulmaksızın PYD/YPG unsurları ile FETÖ elemanlarına aynı yaklaşımın benimsendiğini görmesi zaruridir. Bu bağlamda her iki ülkenin Türkiye’nin ‘terör örgütü’ olarak tanımladığı yapılara verdiği tüm destekleri (finansman, silah, eğitim, partileşme, medya) kesmeleri; açıkça bir müttefike yakışır şekilde Türkiye’nin ulusal çıkarlarını ve güvenlik hassasiyetlerini gözetmeleri beklenmektedir.

¹¹ TGRT Haber, “PKK yuvası İsveç’te yeni skandal: Türk Büyükelçiliği’ne terörist Sakine Cansız’ın fotoğrafı yansıtıldı”, 21 Kasım 2022, <https://www.tgrthaber.com.tr/gundem/pkk-yuvasi-isvece-yeni-skandal-turk-buyukelciligine-terorist-sakine-cansizin-fotografi-yansitildi-2856616>